

Rynki energii elektrycznej

Wykład 3

Prawne regulacje Unii Europejskiej

Profesor dr hab. inż. Władysław Mielczarski

Instytut Elektroenergetyki, Politechnika Łódzka

Zagadnienia wykładu

- Prawo europejskie i implementacja do prawa krajowego
- Główne zadania Dyrektywy
- Ochrona małych odbiorców
- Dostawcy Usługi Kompleksowej
- Dostawca Ostatniej Szansy
- Procedury budowy nowych mocy wytwórczych i ich działanie w praktyce
- Zadania Operatora Systemu Przesyłowego
- Wydzielenie OSP i OSD
- Struktura holdingu PSE S.A.
- Otwarcie rynku

Prawne regulacje europejskie

- Dyrektywy Unii Europejskiej – wyrażają politykę Unii jaka powinna być realizowana przez kraje członkowskie. Dyrektywy nie są prawem europejskim. Każdy kraj członkowski musi przenieść wskazania dyrektywy do prawa krajowego – ustawa Prawo energetyczne
- Rozporządzenia (Regulation) Unii Europejskiej są prawem europejskim jakie kraje muszą stosować. Nie ma konieczności adaptacji prawa krajowego.
- Prawo krajowe nie może sprzeczne ze wskazaniami Dyrektyw lub ustalenia Rozporządzeń
- **UWAGA: W prawie polskim rozporządzenie ma inne znaczenie**

Dyrektywy rynku energii elektrycznej

- **Pierwsza Dyrektywa rynkowa EC/92/1996**
- **Druga Dyrektywa EC/54/2003 dotyczy wspólnych zasad działania europejskiego (wewnętrznego) rynku energii elektrycznej**
- **Rozporządzenie (regulation) 1228/2003 wprowadza handel zdolnościami przepustowymi połączeń transgranicznych tworząc międzynarodowy rynek**

Obowiązki krajów członkowskich

- Kraje członkowskie mają obowiązek wprowadzenie ustaleń Dyrektywy do krajowego prawa (ustawy i rozporządzenia)
- Kraje członkowskie mają obowiązek zapewnić, aby firmy energetyczne działały przestrzegając ustaleń prawa energetycznego

Dwa główne zadania

- Kraje członkowskie mogą nałożyć na firmy energetyczne obowiązki w zakresie jakości zasilania, bezpieczeństwa i ochrony środowiska
- Regulacje prawne w krajach członkowskich powinny pozwolić firmom europejskimi na dostęp do klientów

Ochrona małych odbiorców

- Odbiorcy domowi i małe firmy zatrudniające do 50 osób i 10 milionów Euro obrotu rocznego powinny prawo powszechnej usługi (universal service) do zakupu energii po odpowiednich i łatwo porównywalnych cenach.
- W celu zapewnienia powszechnej usługi możliwe jest ustanowienie dostawcy ostatniej szansy (*Supplier of Last Resort*)

Trzy umowy na rynku

- Główną zasadą rynku energii elektrycznej jest oddzielenie energii jako produktu od przesyłu jako usługi
- Konieczne jest również bilansowanie jako dostawa różnic pomiędzy zakupem energii a jej rzeczywistym poborem
- Odbiorca na rynku musi zawrzeć trzy umowy na: zakup energii, na jej przesył i na bilansowanie

Usługa kompleksowa

- **Zawarcie trzech umów jest trudne dla małego odbiorcy**
- **Potrzebny jest Dostawca Usługi Kompleksowej, który sprzedając odbiorcy energię jednocześnie z jego upoważnienia i w jego imieniu zawrze umowy na przesył i na bilansowanie.**
- **Dostawców Usługi Kompleksowej powinno być wielu, aby zapewnić odpowiedni poziom konkurencji**

Dostawca Ostatniej Szansy

- Może zdarzyć się, że dostawca energii nie może w pewnej chwili dalej wywiązywać się z umowy (np. bankructwo)
- Jego odbiorcy są dalej przyłączeni do sieci i pobierają energię
- Konieczna jest dostawa energii i rozliczenie takich odbiorców do czasu kiedy znajdą sobie nowego dostawcę
- W tym celu potrzebny jest Dostawca Ostatniej Szansy (*Supplier of Last Resort*)

Nowe zdolności wytwórcze

- W Polsce i w Europie rośnie zapotrzebowanie na energię elektryczną (0,6-0,8% na 1% wzrostu PKB)
- Jednocześnie starzeje się istniejący majątek wytwórczy i część generatorów trzeba zlikwidować
- Jednak ceny rynkowe są niższe od kosztów produkcji z nowych jednostek
- Są problemy z finansowaniem budowy nowych jednostek wytwórczych (Pątnów, Bełchatów, Łagisza)

Procedury budowy w Dyrektywie

Dyrektywa przewiduje dwa rodzaje procedur:

- **Autoryzacji**, w której każdy kto ma odpowiednie fundusze i spełni warunki techniczne i ochrony środowiska może budować nowe jednostki
- **Przetargową**, w której Urząd Regulacji Energii (URE) ogłasza przetarg na budowę nowych jednostek wytwórczych

(Nie) Działanie procedur

- Ponieważ ceny są niższe od kosztów produkcji z nowych jednostek nie ma inwestycji – procedura autoryzacji nie przynosi rezultatów.
- URE może ogłosić przetarg, ale oferty mogą się pojawić jeżeli inwestorzy otrzymają pomoc ze strony państwa
- Pomoc ze strony państwa jest z reguły niedozwolona i narusza zasadę równego traktowania nowych i działających elektrowni

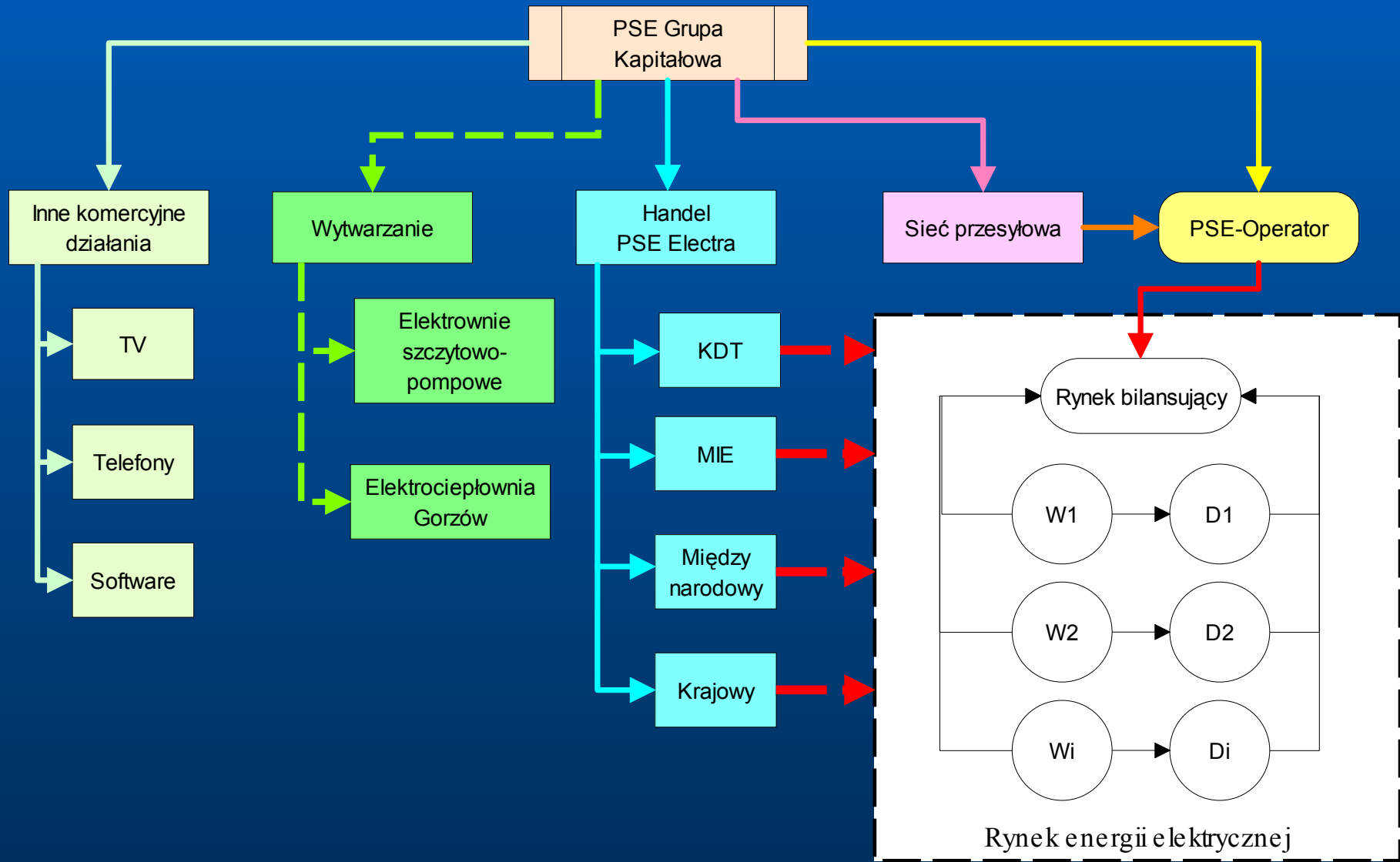
Operator Systemu Przesyłowego (OSP)

- **Każdy kraj członkowski ma obowiązek ustanowić co najmniej jednego OSP, który jest odpowiedzialny za zarządzanie siecią przesyłową, niezawodność działania tej sieci i planowanie pracy krajowych jednostek wytwórczych**
- **OSP jest również odpowiedzialny z przepływy transgraniczne oraz zakup energii na straty i działanie rynku bilansującego.**
- **Wszystkie podmioty działające na rynku powinny mieć zapewniony równy i niedyskryminujący dostęp do sieci przesyłowej**

Niezależność OSP

- W celu eliminacji konfliktu interesów dyrektywa wymaga aby OSP był wydzielony prawnie i organizacyjnie z innych działalności (*unbundling*) od 1 lipca 2004
- OSP może mieć wchodzić w skład holdingu (zależność własnościowa)
- Zależność własnościowa pozwala na wpływanie na decyzje OSP (PSE S.A.)

Struktura holdingu Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych - OSD

- OSD powinni być wydzielone z przedsiębiorstw dystrybucyjnych do 1 lipca 2007 roku (*unbundling*) z wyjątkiem małych firm do 100 000 odbiorców
- OSD powinni zajmować się tylko siecią dystrybucyjną.
- OSD nie mogą zajmować się handlem energią elektryczną
- Trwa dyskusja jak wydzielić OSD z istniejących firm dystrybucyjnych

Otwarcie rynku dla odbiorców w krajach Unii Europejskiej

- **Od 1 stycznia 2004 wszyscy odbiorcy przemysłowi i sektor usług może dokonywać zakupów na rynku energii elektrycznej**
- **Od 1 lipca 2007 wszyscy odbiorcy włączając gospodarstwa domowe będą mieć prawo do zakupów na rynku energii – otwarcie rynku i 100%**